

Ekonomi

Dollar
8,78 kr
-3,0 öre

Euro
9,54 kr
+2,0 öre

Pund
11,04 kr
+5,0 öre

Stockholm
-0,4%
1 år 3,9
555,6

Dow Jones
K118
-0,3%
1 år 3,9
20539,3

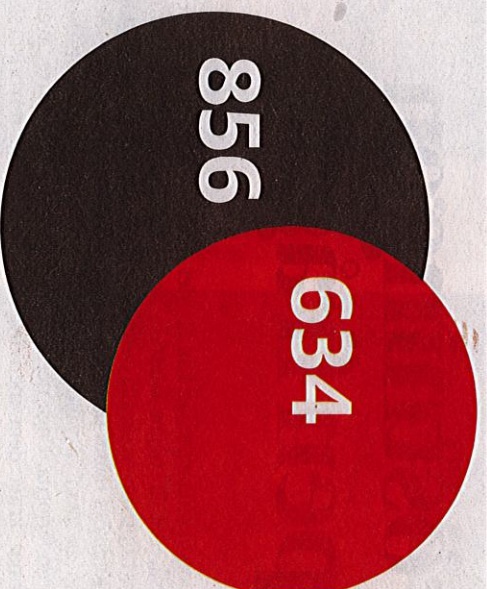
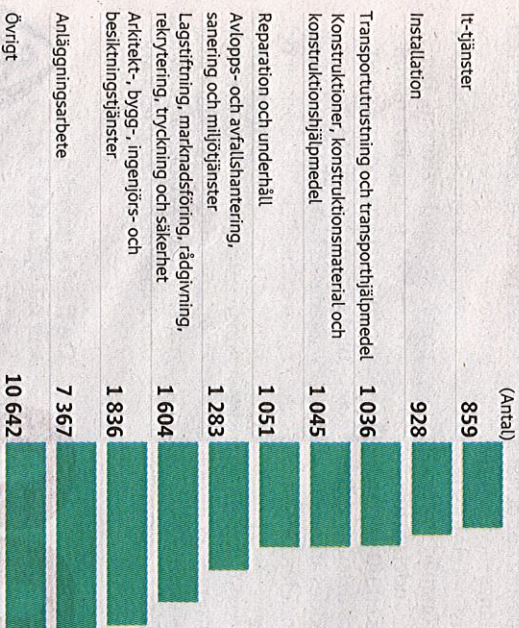
London
-0,6%
1 år 2,1
7293,5

Ny undersökning.

Offentlig sektor upphandlar för 18 procent av BNP

Hur kommuner, stat och landsting får spendera sina pengar regleras av lagen om offentlig upphandling. Lagen är likadant inom hela EU och ger företag möjlighet att konkurrera om upphandlingar.

Grafik: Teresa Magnusson Källor: Upphandlingsmyndigheten, Konkurrensverket, SCB

Värdet av upphandlingarna är 634 miljarder kronor, vilket går att jämföra med hela statsbudgeten för 2014 som beräknades till 856 miljarder.

Siffror från 2014. Samma upphandling kan hamna i flera kategorier.

Börsbolags missnöjda med offentliga upphandlingar

En majoritet av börsbolagen anser att upphandlingar fungerar dåligt, visar en ny undersökning. I slutändan kan det handla om slöseri med offentliga medel.

– Det är mina och dina pengar som används fel, säger Mikael Juhler, vd för PMP Marknads-konsult, som genomfört undersökningen.

Henning Eklund
henning.eklund@dn.se

• Allt från mat och transporter till it-tjänster och byggnationer upphandlas varje år av den offentliga sektorn, till ett totalt värde av 634 miljarder kronor (2015). Hur en upphandling ska gå till regleras av lagen om offentlig upphandling (LOU).

En ny undersökning, visar nu att många börsbolag är missnöjda med hur lagen tillämpas. 73 procent

tycker att upphandlade myndigheter helt eller delvis anpassar upphandlingar för att passa vissa leverantörer.

– Resultatet är katastrofalt. Myndigheterna måste omedelbart ta tag i det här för att inte allt förtroende ska vara förbrukat, kommenterar Mikael Juhler.

Hur vanligt förekommande det är med exempelvis vänskaps-korruption är svårt att undersöka.

– Det är omöjligt att forska kring hur stort problem det är, men vi vet att det förekommer och att det är

problematiskt, säger Olle Lundin, som är professor i förvaltningsrätt vid Uppsala universitet.

Konkurrensverket ansvarar för att LOU följs. Myndigheten är självkritisk när det gäller missnöjet hos börsbolagen.

– Det är synd, eftersom lagstiftningen i första hand är till för leverantörernas skull och ska gynna konkurrensen. Vi måste bli bättre på att informera om varför lagstiftning en finns och vem den är till för, säger Ewa Wennberg, chef på avdelningen för upphandlingsstillsyn.

Med cirka 150 anställda är Konkurrensverket en liten myndighet. Det påverkar arbetet negativt, enligt Olle Lundin.

Över hälften av de tillfrågade börsbolagen instämmer helt med att LOU innebär att offentlig sektor inte kan göra de bästa köpen. Något som får stora konsekvenser, enligt Mikael Juhler.

– Det här är ett stort samhällsproblem, det är mina och dina pengar som används fel. Det kan vara att du som medborgare måste vänta längre på sjukvård på grund av en dålig upphandling. Det är tråkigt, säger han.

De tre företag som lämnade flest anbud under 2015 var alla byggföretag. Där finns en förståelse för missnöjet med hur LOU fungerar.

– Vi tycker att lagen i sig är rätt bra, men tillämpningen kan bli mycket bättre. Jag tror att missnöjet beror på att vi är för dåliga på att samverka mellan privat och offentlig i Sverige, säger Christoffer Järlebo, distriktschef på Skanska i Stockholm.

– Det finns generellt sett ett antal brister. Kompetensen kring hur man använder LOU hos vissa myndigheter är inte tillräckligt hög, säger Svanne Hagman, affärsområdeschef på NCC.

Avtalsrörelsen.

Facken sade nej till första medlarbudet

Facken nobbade på måndagen industrimedlarnas första bud till mäkessättande avtal. Förslaget saknar den av LO efterlysta låglönesatsningen, liksom "nödvändiga" avsättningar till deltidspension, flexipension och arbetstidsförkortning.

• Desutom var löneökningarna för låga, anser facken. Det föreslagna avtalsvärdet är 5,9 procent på tre år. Enligt förslaget blir löneutrymmet 2,0 procent år ett, 1,9 procent år två och 2,0 procent år tre. Det kan jämföras med facken krav på 2,8 procent per år, plus en låglöne-

satsning för LO: och arbetsgivarnas bud på högst 1,5 procent. Förta året landade avtalen på 2,2 procent.

Facken inom Industrin – LO:s IF Metall, Livs och GS, samt tjänstemannafacken Unionen och Sveriges Ingenjörer – saknar både låglönesatsning och tillräckliga avsättningar till deltidspension/flexipension. Ska de säga ja till ett slutbud måste alltså de sätta till, plus att avtalsvärdet måste vara högre, skriver de i ett pressmeddelande. Teknikarbetsgivarna säger ja till nivån på 5,9 procent över 3 år – men bara om IF Metall backar från sitt motstånd mot mer övertid och ännu mer flexibla arbetstider.

– Med fjänstemasidan har vi klarat av en hel del frågeställningar, men med LO-sidan är det fortfarande, där kvarstår både övertidsfrågan och deras krav på en låglönesatsning, säger förhandlingschef Anders Wehle

Industriarbetsgivarna – bland andra stål-, metall-, gruv-, massa-, pappers-, sågverksindustrierna – anser att lönebudet på 5,9 procent ligger på smärgränsen.

– Vi konstaterar att arbetskravskostnaderna i Sverige under flera år har stigit med upp till 0,5 procent mer per år än i våra konkurrent-

länder. Många av våra medlemsföretag har en tuff situation, i synnerhet inom stålindustrin, säger Per Widolf, förhandlingschef på Industriarbetsgivarna.

– Vi bedömer att budet ligger på den nivå som är smärgränsen för starkt konkurrenskraft. Men vi har valt att säga ja, då det innehåller en nedväxling av löneökningstakten jämfört med i dag.

Vid midnatt på fredag ska de nya avtalen vara underskrivna. Annars vitar avtalslöst tillstånd, och facken kan varsla om konflikt.

Tove Nandorf
tove.nandorf@dn.se

I korthet.

Fler lediga platser hos Arbetsförmedlingen

• I slutet av förra veckan var 193 967 personer inskrivna som öppet arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Det är 2390 färre än veckan före men 2 001 fler än samma vecka förra året.

Under veckan ammalades 30 114 nya platser till landets arbetsförmedlingar. Det är 487 fler jämfört med veckan före och 3 748 fler än förra året. TT

Stopp för krav på återbetalning överklagas

• Pensionsmyndigheten överklagar Kammarrättens tillfälliga stopp för kravet att fondbolaget Allra ska betala tillbaka 16 miljarder kronor. Det var i fredags som Kammarrätten beslöjt om inhibition, ett tillfälligt stopp för Pensionsmyndigheten att kräva återbetalning, innan Kammarrätten prövat ärendet i sak.

Pensionsmyndigheten anser dock att Kammarrätten inte har befogenhet att pröva fallet. Det är en tvist som ska avgöras av Stockholms tingsrätt, menar myndigheten. Dan Lucas

14 miljarder

De svenska hushållens lån hade i februari en årlig tillväxttakt på 7,2 procent, enligt Statistiska centralbyrån (SCB). Sammanlagt uppgick hushållens lån i februari till 3 563 miljarder kronor. Det är en ökning med 14 miljarder jämfört med januari och en ökning med 236 miljarder jämfört med februari 2016. Statistiken gäller lån hos banker och andra så kallade monetära finansinstitut. TT

"Betydande framsteg om Greklanduppgörelse"

• EU-kommissionen hoppas på en uppgörelse mellan Grekland och dess långvarare vid nästa eurogruppnoté den 7 april.

– Betydande framsteg gjordes under förra veckan i avgörande frågor, säger kommissionens chefsalesman Margaritis Schinas. En preliminär överenskommelse på tjänstemannanivå om nästa reformomgång är nödvändig för euroolandernas finansministrar att kunna ta ställning om nästa delutbetalning av deras nödlån till Grekland ska godkännas. Direkt

SAS säljer landningstillstånd på flygplatsen Heathrow

• Flygbolaget SAS säljer ytterligare landnings- och starttillstånd (slots) på Londonflygplatsen Heathrow. Försäljningen av två slots ger en positiv resultat effekt på 75 miljoner dollar, motsvarande 660 miljoner kronor, enligt ett pressmeddelande. TT